

Шийка Галина Василівна,
студентка 4 курсу факультету прокуратури та слідства
(кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська
юридична академія»

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського
права і процесу Згама А. О.

ПРОБЛЕМИ СТРАХОВОГО РИНКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Досліджуючи питання проблеми страхового ринку в умовах війни, слід звернути увагу на те, що розвиток даної структури є досить важливим, хоча і дуже важким, адже завдяки ньому забезпечується формування та реалізація страхових послуг. А його рівень та якість безпосередньо впливають на економічний стан України.

Поняття страхового ринку чітко формулює межі його діяльності. Страховий ринок – це особливе соціально-економічне середовище, певна сфера економічних стосунків, де об'єктом купівлі-продажу виступає страховий захист[1]. Завдяки даному ринку здійснюється забезпечення сталого функціонування суб'єктів господарювання в умовах невизначеності, наприклад, період карантиничи військового стану, та ризику. Саме страхування являється інструментом, як фінансового, так і соціального захисту, адже він забезпечує і певним чином підтримує стабільність як окремої особи, так і окремої групи людей. Також страхування є важливим для підприємництва, виробничих галузей, ринкових відносин, державної економіки, так як він являється гарантом стабільності.

В Україні дана діяльність регулюється різноманітними документами: Цивільний кодекс України, Господарський Кодекс України, Податковий кодекс України, Закони України «Про страхування», «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», постанови, розпорядження та накази.

Проте незважаючи на всю нормативну базу, існують безліч недоліків чинного законодавства та, зокрема, регуляторної політики страхові послуги на ринку використовуються з метою зниження бази оподаткування. Слід також зауважити, що в даний час здійснюється ослаблення страхового захисту. Найбільш вагомими проблемами є те, що страховики не відповідають за воєнні ризики. Ще однією пробле-

мою, з якою зіштовхнулась страхова діяльність є те, що через валютні обмеження більшу частину ризиків неможливо перестрахувати за кордон. Так, страхові компанії мають певний резерв, проте його недостатньо, жодна компанія не розраховувала на такий довготривалий термін ведення війни. Тому їхніх об'ємів не вистачає на покриття всіх ризиків.

Наразі НБУ забороняє українському бізнесу робити перестрахування воєнних ризиків на ринкових умовах, що становить вагому проблему, адже через деякий час існує ймовірність, що Україна залишиться без страхування не тільки воєнних ризиків, а й усіх підприємств.

Аналіз діяльності деяких діючих страхових компаній дає підстави вважати, що головною бізнес-метою окремих страховиків є саме діяльність, пов'язана з виведенням капіталу, легалізацією доходів, отриманих незаконним шляхом, оптимізацією податків, у тому числі шляхом конвертації безготівкових коштів у готівку [2].

Приблизно у половини страхових компаній непрозора структура власності.

Саме тому для надійності страхових компаній на законодавчому рівні встановлюються вимоги, основними з яких є [3]:

- встановлення мінімального розміру статутного фонду страхової компанії, яка займається видами страхування іншими, ніж страхування життя, дорівнює сумі, еквівалентній 1 млн євро, а страхової компанії, яка займається страхуванням життя, – 10 млн євро за валютним обмінним курсом валюти України;
- впровадження маржі платоспроможності на рівні 18% від суми страхових премій та 26% – від виплат за попередні 12 місяців для ризикових видів страхування, а також 5% – від загальної величини резерву довготермінових зобов'язань для страхування життя;
- видача ліцензій компаніям, які відповідають вимогам і розділення ліцензування для страхування життя та ризикових видів;
- надання права уповноваженому органу на проведення санації, ліквідації й реорганізації страхових компаній та інші

Для існування даного ринку необхідна суспільна потреба у страхових послугах та наявності суб'єкта, який б міг допомогти в даній діяльності (страховика). Відповідно до норм Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про страхування», страховиками

визнаються фінансові установи, які створені у формі акціонерних, повних, командитних товариств або товариств з додатковою відповідальністю, згідно з Законом України «Про господарські товариства» з урахуванням особливостей страхового законодавства, а також одержали у встановленому порядку ліцензію на здійснення страхової діяльності. Учасників страховика повинно бути не менше трьох. В окремих випадках страховиками визнаються державні організації, які створені та діють відповідно до чинного страхового законодавства, а також товариства взаємного страхування (ТВС).

При розгляді страхування. Відсутність законодавчих механізмів гарантування страхових виплат за довгостроковими договорами страхування життя також поглиблює стан доходів і заважає його подальшому розвитку [4].

Основний фактор, що може впливати на ринок страхування і певною мірою здійснювати забезпечення його стабільності є контроль заходів. Саме він може збільшити попит на страхові послуги. Збільшення попиту призведе до кращої роботи страховиків, адже протягом періоду зростає величина страхових резервів. Тобто, страховики збільшують страхові резерви, щоб уникнути ситуацій, які можуть призвести до банкрутства, саме тим вони збільшують свою платоспроможність і надійність. Така ситуація є позитивною, оскільки спричинена збільшенням валових премій і виплат.

Отже, страховий ринок України регулюється різноманітними правовими актами. Проте незважаючи на це, існують прогалини, які уповільнюють розвиток даного ринку. Ще однією причиною такого низького розвитку і низького попиту в населення є складна економічна ситуація в країні. Повномасштабне вторгнення РФ, що похитнуло до того нестабільну економіку. Вирішення проблем, які внесла війна, це питання не тільки страховиків. Це питання стабілізації валютного ринку. Проте не враховуючи вплив негативних факторів, страховий ринок України не призупинився, а продовжує розвиватись. Хоча потрібно визнати, що ідеальної, страхової системи, стратегії розвитку страхового ринку не існує.

ЛІТЕРАТУРА:

1. СТРАХОВИЙ РИНОК. Фармацевтична енциклопедія. URL: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/664/straxovij-rinok>
2. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua>

3. Законодавче регулювання страхової діяльності. URL: <https://buklib.net/books/24296/>.

4. Гладчук О. М., Одочук В. С. Страховий ринок України в умовах регуляторної та цифрової трансформації. URL: <http://econom.chnu.edu.ua/journal/index.php/ecovis/article/view/126/90>

*Явченко Дар'я В'ячеславівна,
студентка 2-го курсу магістратури факультету цивільної
та господарської юстиції Національного університету
«Одеська юридична академія»*

*Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського
права і процесу Зятіна Д. В.*

ФОРС-МАЖОР В КОНТРАКТАХ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Основний і визнаний практично всіма правовими системами принцип обов'язковості договору, свідчить, що кожен чинний договір є обов'язковим для його учасників і повинен добросовісно виконуватись. У зв'язку з тим, що ефективна економічна діяльність неможлива без надійних зобов'язань, важливість цього принципу безумовна.

Однією з підстав звільнення від відповідальності за невиконання або неналежного виконання договірних зобов'язань є форс-мажорні обставини (в тому числі, обставини непереборної сили). Однак, потрібно враховувати, що форс-мажор і непереборна сила не тотожні поняття. Відповідно до чинного законодавства, особа звільняється від відповідальності за порушення контракту, якщо вона доведе, що таке порушення сталося внаслідок непереборної сили або в разі виникнення обставини, яку сторони в договорі між собою віднесли до форс-мажору [2].

З іншого боку, практика продемонструвала, що у багатьох випадках дотримання принципу обов'язковості договору може призвести до протилежного його меті результату. Тобто ситуація, яка існує під час укладання контракту, згодом змінюється настільки, що сторони, діючи як розумні люди, не уклали б контракту або уклали його на інших умовах, якби знали про ці зміни або могли їх передбачити. Наше законодавство під непереборною силою визначає надзвичайні